

УДК 336.7:351.86:351.74:005.334(477)

*І. І. Черленяк,
д. держ. упр., професор, професор кафедри бізнес-адміністрування,
маркетингу та менеджменту, Державний вищий навчальний заклад
"Ужгородський національний університет"*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6270-5549>

*В. П. Федурця,
к. е. н., доцент, доцент кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту,
Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6243-212x>

*Ф. В. Щуренко,
аспірант 4-го р.н. зі спец. "Публічне управління та адміністрування",
Ужгородський національний університет*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4661-3326>

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.1.247

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ ТА ФІНАНСОВА РОЗВІДКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

*I. Cherlenyak,
Doctor of Sciences in Public Administration, Professor,
Professor of the Department of Business-administration, Marketing and Management, Uzhhorod National University*

*V. Fedurtsia,
PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Business-administration, Marketing and Management, Uzhhorod National University*

*F. Shchurenko,
4th year postgraduate student in the specialty "Public Management and Administration", Uzhhorod National University*

RISK MANAGEMENT OF THE STATE'S FINANCIAL SECURITY AND FINANCIAL INTELLIGENCE OF UKRAINE UNDER MARTIAL LAW

У статті досліджена проблематика управління ризиками фінансової безпеки держави в умовах воєнного стану з особливим акцентом на роль та інституційну спроможність фінансової розвідки України. Обґрунтовується теза, що в умовах тривалої повномасштабної війни фінансова стійкість держави набуває значення критичного чинника обороноздатності та збереження національного суверенітету, а управління фінансовими ризиками виходить за межі суто економічного інструментарію та стає складовою системи національної безпеки.

Проаналізовано трансформацію архітектури публічного управління в Україні в умовах воєнного стану, зокрема звуження демократичних процедур контролю, зниження транспарентності використання бюджетних та позабюджетних ресурсів, посилення ролі виконавчої влади та зростання ризиків нераціонального або протиправного використання фінансових активів. Показано, що зазначені процеси створюють сприятливе середовище для корупційних практик, відмивання коштів та прихованого фінансування загрозливих для держави економічних і політичних процесів.

Окрему увагу приділено аналізу інституційного статусу, функцій та обмежень діяльності Державної служби фінансового моніторингу України як національного органу фінансової розвідки. Доведено, що формальна відповідність вимогам міжнародних стандартів AML/CFT не забезпечує її реальної операційної та процесуальної незалежності, що знижує ефективність протидії фінансовим загрозам у воєнний період. Здійснено порівняльний аналіз організаційної моделі фінансової розвідки України та Великої Британії, який підтверджує необхідність інституційного посилення та вдосконалення механізмів парламентського і суспільного контролю за Держфінмоніторингом України.

У статті обґрунтовується доцільність формування спеціалізованого парламентського механізму контролю у сфері фінансової розвідки та сукупного державного боргу як інструменту підвищення фінансової безпеки держави. Зроблено висновок, що ефективність управління фінансовими ризиками та фінансова стабільність України в умовах війни є стратегічно детермінованими рівнем інституційної спроможності та незалежності національної фінансової розвідки.

The article examines the issues of managing financial security risks of the state under martial law, with particular emphasis on the role and institutional capacity of Ukraine's financial intelligence system. It substantiates the argument that under conditions of a prolonged full-scale war, the financial stability of the state becomes a critical prerequisite for national defense capability and preservation of sovereignty, while financial risk management transcends purely economic instruments and turns into an integral component of the national security system.

The study analyzes the transformation of Ukraine's public governance architecture during martial law, including the contraction of democratic oversight mechanisms, reduced transparency in the use of budgetary and extra-budgetary resources, strengthening of executive power, and the growing risks of irrational or unlawful use of public financial assets. It is demonstrated that these processes create favorable conditions for corruption, money laundering, and covert financing of economic and political activities that pose threats to state security.

Special attention is paid to the institutional status, functions, and limitations of the State Financial Monitoring Service of Ukraine as the national financial intelligence unit. The article argues that formal compliance with international AML/CFT standards does not ensure real operational and procedural independence of the financial intelligence body, which significantly reduces its effectiveness in countering financial threats during wartime. A comparative analysis of the organizational models of financial intelligence in Ukraine and the United Kingdom is conducted, highlighting the advantages of greater autonomy, integration into national security structures, and robust parliamentary oversight.

The article further justifies the necessity of strengthening institutional mechanisms of democratic control over financial intelligence activities, including the establishment of a specialized parliamentary committee responsible for financial intelligence and aggregate public debt monitoring. Such an approach is presented as a means to enhance coordination among anti-corruption, law enforcement, and financial oversight institutions, improve transparency, and increase public accountability in the use of financial resources.

The study concludes that Ukraine's financial stability during wartime is strategically determined by the effectiveness, independence, and institutional maturity of its financial intelligence system. Enhancing the capacity of financial intelligence is identified as a key prerequisite for sustainable financial security, effective risk management, and successful resistance to both internal and external financial threats under conditions of armed conflict.

Ключові слова: фінансова безпека держави; управління ризиками; фінансова розвідка; воєнний стан; публічні фінанси; AML / CFT; антикорупційна політика.

Keywords: state financial security; risk management; financial intelligence; martial law; public finance; AML / CFT; anti-corruption policy.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

В умовах воєнного стану в Україні відбувається значна деформація архітектури публічного управління

з посиленням повноважень та силових ресурсів органів державного управління. Цей процес реалізується у формі звуження ("стиснення") повноважень органів публічного управління на рівні органів місцевого самоврядування та інститутів самоорганізації населення з одночасним розширенням повноважень та силових ре-

курсів органів та служб державної влади, насамперед у форматі запровадження військово-цивільних адміністрацій. Впровадження військово-цивільних адміністрацій, обмеження прав та свобод громадян, зменшення можливостей публічного аналізу дій функціонерів влади та, в цілому, владоможних осіб (які за міжнародною класифікацією ідентифікуються як політично значущі особи (ПЗО): Politically Exposed Persons (PEP)), зменшення автономності та фінансового забезпечення територіальних громад, падіння матеріального добробуту більшої частини верств громадян, — усе це різносторонні аспекти процесу розвитку тріади "суспільство — держава як система органів та функцій — корпус функціонерів влади".

Виникають питання і щодо "духовного добробуту" суспільства, оскільки, після звільнення з посади Головнокомандувача ЗСУ В. Залужного та когорта бойових генералів з "військової школи Залужного" у комплексі із "бусифікаційною" мобілізацією драстично зросла кількість осіб у статусі "СЗЧ" (самовільне залишення військової частини) [1].

За умов такої конфігурації політичних акторів та механізмів розподілу ресурсів, у ситуації зниження транспарентності процесів використання матеріальних благ і фінансових ресурсів держави, обмеження доступу громадян до інформації, а також зменшення рівня політичної відповідальності функціонерів перед демократичними процедурами виборів та скорочення можливостей публічного аналізу й критики їхньої діяльності, виникають передумови для нераціонального або навіть протиправного використання фінансових активів та ресурсів.

Інтенсивна діяльність детективів Національного антикорупційного бюро України (НАБУ) та прокурорів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП) у середині 2025 року засвідчила значний масштаб як фактичних, так і потенційних фінансових зловживань у системі управління економічними ресурсами держави [2]. Водночас зазначені дії мають переважно реактивний характер, що не зменшує їхньої критичної важливості для стабілізації та оздоровлення національної економічної системи.

У сучасних геополітичних умовах Україна здійснює комплексну оборону власної території, національних ресурсів та генофонду політичної нації, що характеризується мультиетнічного структури, мобілізуючи значні державні інституції, органи влади та громадяни мають усвідомлювати, що ефективне забезпечення обороноздатності неможливе без належної фінансової підтримки. Йдеться, зокрема, про ресурси, необхідні для підтримання боєздатності особового складу Збройних Сил України, поповнення мобілізаційного та ротаційного резерву, закупівлі сучасних систем озброєння, а також реалізації масштабних інженерно-фортифікаційних проєктів. Водночас, треба всім знати, що на поточному етапі розвитку держави вже сформувалася загроза надмірного зростання державного боргу та дефіциту Державного бюджету [3]. Особливо важливо враховувати, що прогнозований обсяг фінансового дефіциту, необхідного для покриття запланованих витрат у 2026—2029 роках, оцінюється приблизно у 136,5 млрд доларів США [4].

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематику менеджменту фінансових ризиків вітчизняні науковці та аналітики насамперед активно розвивають в сфері аналізу економіки підприємства та адміністрування бізнесу див. напр. роботи [5, 6, 7]. Разом з тим, в роботі [7] слушно зауважено: "слід визнати, що аналіз зовнішніх і внутрішніх загроз економічній безпеці та інтеграція різних інструментів — від аналітики до фінансового обліку й сучасних інформаційних технологій — залишаються недостатньо обґрунтованими, що обмежує ефективність управління ризиками на підприємствах" [7, С. 1]. Ми, в свою чергу, зауважимо, що загалом більшість робіт в сфері менеджменту ризиків виконані стосовно проблем розвитку економічних акторів такого масштабу як підприємство або корпорація, тобто в мікроекономічному масштабі. Фінансові ризики розвитку макроекономічних "акторів-об'єктів" масштабу держави та фактори фінансової стійкості держави України системно менш досліджені.

У роботі С. М. Бортника підкреслюється, що "сутність управління фінансовими ризиками в системі економічної безпеки держави полягає у систематичному застосуванні процедур і практик щодо комунікації, встановлення контексту, політики менеджменту, виокремленні, комплексному аналізі, оцінюванні, моніторингу і контролі фінансових ризиків, джерелом яких є невизначеність" [8, С. 23].

Проблеми економічної безпеки України на сучасному етапі досліджено аналітиками НІСД [9]. Згідно зі "Швидкою оцінкою завданої шкоди та потреб на відновлення" (RDNA4) (у період з 24.02.2022 р. по 31.12.2024 р.), підготовленою групою Світового банку, урядом України, Єврокомісією та ООН, вартість післявоєнного відновлення в Україні станом на кінець 2024 р. склала майже 524 млрд дол. США, що перевищує попередні оцінки (RDNA3) на 38 млрд дол. США. [9, С. 4]. В роботі [10] проведено класифікацію загроз, ризики твірних чинників та їхній вплив на фінансову стабільність країни. У ґрунтовній аналітичній роботі "Ієрархічний аналіз ризиків і загроз економічній безпеці України в умовах воєнного стану" автори Маслій О., Галушка Р. вдало застосували метод аналітичної ієрархії для оцінки рівня економічної безпеки та прогнозування розвитку її станів в Україні. У цій роботі правомірною є така оцінка ситуації: "низький рівень економічної безпеки України обумовлює необхідність удосконалення методів аналізу загроз, а також формування нових підходів до моделювання складних управлінських рішень для зміцнення економічної безпеки держави за принципами превентивного підходу" [10, С. 73].

"Важливу роль у консолідації зусиль у антикорупційній боротьбі належить координації співпраці правоохоронних органів України та вітчизняного підрозділу фінансової розвідки. Підрозділ фінансової розвідки є центральним національним органом, відповідальним за збір, аналіз та передачу даних про підозрілі фінансові операції компетентним органам" [11, С. 48].

Невирішені частини загальної проблеми. Проблема ефективності управлінських моделей та організаційно-правових механізмів контролю фінансових ризиків у сфері державного управління, а також у проце-

сах формування й реалізації державного бюджету, досі залишається недостатньо комплексно дослідженою. Обмеженням є й рівень наукової розробки питань, пов'язаних із прогнозуванням та ідентифікацією джерел виникнення загроз фінансовій стабільності України, що актуалізує потребу у поглибленому теоретико-методологічному аналізі та практичному опрацюванні зазначених аспектів. Зокрема, потребує подальшого опрацювання проблема формування комплексних механізмів розпізнавання, виявлення та нейтралізації ризиків, що впливають на наповнення державного бюджету у стратегічно важливих секторах — енергетики, оборони, критичної інфраструктури та у сфері відтворення людського потенціалу. Актуальні події розвитку обороноздатності країни пов'язані з історіями корупційних правопорушень та системою їх взаємозв'язків корупціогенними діями або бездіяльністю та службовою недбалістю. Це зокрема підтверджує заява директора НАБУ С. Кривоноса "Бюро подекуди аномально довго очікує на дані від Державної служби фінансового моніторингу" [12]. Вважаємо, що в зв'язку з цими ситуаціями, подіями та тенденціями однією із найважливіших невіршених завдань є розвиток та уточнення змісту управлінських концепцій і методики розрізнення формальних ознак та фактичних значень функціонування фінансової розвідки в Україні у призмі відповідності реаліям завдань боротьби з корупцією та відмиванням брудних грошей.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Розвиток, адаптація та уточнення змісту управлінських концепцій і методики розрізнення формальних ознак та фактичних значень функціонування фінансової розвідки в Україні у призмі відповідності реаліям завдань боротьби з корупцією та відмиванням брудних грошей.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Від моменту юридичного виходу України з імперського за своєю сутністю "союзу радянських соціалістичних республік" (СРСР) російська федерація розпочала системне формування корупціогенної залежності українських політичних та економічних суб'єктів від енергетичних, сировинних і торговельних взаємодій із російськими економічними акторами.

До ключових прикладів такої залежності належать: а) грабіжницький контракт на постачання природного газу компанією "Газпром" за ціною 450 доларів, укладений урядом Ю. Тимошенко [13]; б) корупціогенна діяльність компанії "РосУкренерго" з орбіти Д. Фірташа [14]; в) цілеспрямоване знищення алюмінієвої промисловості України, яка була і є необхідним елементом виробничого циклу авіаційної та космічної галузей [15]; г) загадкове "випадкове" використання українського титану у виробництві ракет "єрефії" [16]. Усі зазначені кейси становлять складові елементи комплексної мозаїки корупційного впливу фінансово-агентурних мереж РФ на політичних діячів та економічних агентів України. Цей вплив характеризується високим рівнем організованості та системністю, що дозволяє розглядати його як інструмент стратегічного контролю та обмеження економічного й політичного суверенітету України.

Надзвичайно інтенсивна фаза воєнної та гібридної агресії російської федерації проти державного суверенітету України розпочалася 24 лютого 2022 року. Виклики, породжені цією новою фазою війни, зумовили необхідність суттєвого розширення спектра духовних, фізичних та матеріальних вимог до готовності самовідданої мобілізації всіх соціальних груп і верств громадянського суспільства України.

Паралельно формується комплекс надзвичайних фінансових та економічних ризиків — як прямих, так і опосередкованих, що проявляються у двох ключових вимірах:

1. забезпечення мінімально достатнього рівня матеріальної підтримки широких верств населення;
2. гарантування належного ресурсного забезпечення Збройних Сил України для ефективного ведення оборонних дій.

Ці ризики постійно відтворюються у більших масштабах внаслідок тривалої, виснажливої та ресурсно-затратної війни, яка має системний вплив на соціально-економічну стабільність та обороноздатність держави.

Станом на сьогодні результати самовідданої мобілізації зусиль громадян та громадянського суспільства України проявляються у кількох ключових вимірах: захист та максимально можливе за наявних умов збереження територіальної цілісності держави; забезпечення Збройних Сил України працездатним та мотивованим особовим складом; поступове розгортання оборонної економіки та виробничих спроможностей у сфері озброєнь; циклічне відтворення мінімально необхідного рівня фінансової стійкості.

Якісне та стабільне відтворення фінансової стійкості держави слід розглядати як процес, рівнозначний своєчасному та оптимальному забезпеченню Збройних Сил України озброєнням. Соціально ефективні фінансові ресурси функціонують як інтегративний, координуючий та стимулюючий чинник суспільного розвитку, що водночас виступає фундаментальним елементом загальної стійкості держави. Фінансова стійкість держави грає мультиплікативну роль для обороноздатності України та розвитку економіки оборони. Разом з тим, ще варто звернути увагу на те, що успішні демократичні держави приділяють належну увагу такому управлінському та правовому фактору відтворення та контролю фінансової стійкості, як розвиток та контроль діяльності інституту та органу фінансової розвідки.

У зазначеному аналітичному фокусі науковий та практичний інтерес становить така система проблемних питань:

1. Генеза нормативно-правової бази інституалізації органів, які в Україні мають забезпечувати раціональне та результативне виконання завдань, властивих фінансовим розвідкам демократичних країн, успішних у політичному та економічному вимірах.
2. Організаційні засади та механізми взаємодії національної інституції фінансової розвідки з органами виконавчої та законодавчо-представницької влади, що повинні гарантувати ефективність її функціонування.
3. Бар'єри та інституційні пастки, які обмежують результативність діяльності фінансової розвідки в Україні та перешкоджають її належній інституалізації.

Таблиця 1. Порівняльний аналіз функцій, інституційних бар'єрів розвитку спроможності та рівня операційної незалежності ДФМ, НАБУ та САП

Орган	Функції	Інституційні бар'єри	Рівень незалежності
ДФМ України	Збір та аналіз інформації про фінансові операції, що можуть бути пов'язані з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму (AML/CFT). Передача узагальнених матеріалів до правоохоронних органів.	Подвійне відомче підпорядкування (Мініфінан та Мініекономіки). Відсутність власних процесуальних повноважень. Залежність від інших правоохоронних органів для реалізації матеріалів.	Низький – обмежена автономія, функції лише аналітичні.
НАБУ	Досудове розслідування корупційних злочинів високопосадовців. Оперативно-розшукова діяльність. Використання спеціальних слідчих інструментів.	Політичний тиск через призначення керівництва. Обмеженість юрисдикції (лише топ-корупція). Конфлікти з іншими правоохоронними органами.	Високий – процесуальна самостійність, незалежність від інших правоохоронних структур.
САП	Процесуальне керівництво у справах НАБУ. Підтримання державного обвинувачення в суді. Нагляд за законністю досудового розслідування.	Потенційний вплив Генерального прокурора (особливо після змін у законодавстві 2025 р.). Політичні ризики у призначенні керівництва.	Середній – високий – значна автономія, але зберігається залежність від прокуратури.

Джерело: сформовано на основі [18; 19; 24; 32].

4. Імплементация рекомендацій міжнародних інституцій та урядів держав-партнерів, що надають Україні підтримку у протидії агресії та сприяють її організації, підвищенню ефективності та раціональній, з точки зору інтересів народу України, інституалізації фінансової розвідки.

Розглянемо релевантні відповіді на деякі із цих питань в організаційно-правовому ракурсі. "Прототип" інституції "Фінансова розвідка" був створений та узаконений 17.09.2014 Постановою КМУ № 455 "Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України" [17]. (Далі використовуємо ідентифікатор: "Держфінмоніторинг"). Ця постанова встановлює правовий статус "Держфінмоніторингу" як центрального органу виконавчої влади, визначає його завдання та функції. Постанова КМУ № 537 "Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України" від 29.07.2015 (оновлена редакція) [18] уточнює структуру, підпорядкування та фактично визначає механізми координації діяльності служби через Міністра фінансів.

Доцільно зробити порівняльний аналіз порядку та змісту інституалізації "Держфінмоніторингу" (ДФМ) та таких спеціалізованих антикорупційних органів як Національне антикорупційне бюро України (НАБУ) та Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП) (Табл. 1).

У цьому зв'язку нагадаємо перебіг процесу інституалізації НАБУ та САП України: 1) в жовтні 2014 року Верховна Рада України ухвалила Закон "Про Національне антикорупційне бюро України" [19]; 2) у січні 2015 року було оголошено відкритий конкурс на замі-

щення вакантної посади керівника державного органу; 3) 16.04. 2015 року Президент України П. Порошенко підписав: Указ №217/2015 — про утворення Національного антикорупційного бюро України [20]. та Указ №218/2015 — про призначення А. Ситника Директором Бюро [21].

Важливо наголосити, що на відміну від Державної служби фінансового моніторингу України, яка за своїми регламентом та місією повинна здійснювати аналітичні та координаційні функції у сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, проте перебуває у фактичному "подвійному" відомчому підпорядкуванні (Міністрів фінансів України та керівним органам Міністерства економіки), інституції нового антикорупційного типу, зокрема НАБУ та САП, заплановано були створені як органи з процесуальною автономією від виконавчої влади. Така автономія передбачає наділення їх власними повноваженнями щодо здійснення досудового розслідування та підтримання державного обвинувачення у кримінальних провадженнях без організаційної чи функціональної залежності від інших правоохоронних структур, а також від можливих інституційних упереджень чи політичних впливів з боку Генерального прокурора. Завдяки інституційній незалежності зазначені органи поступово набули спроможності забезпечувати відчутні результати у сфері протидії корупційним правопорушенням [22].

Проте, слід нагадати про прийнятий в липні 2025 року Закон № 12414 як про організаційний та законодавчий крок, що був направлений на нівелювання інституційної незалежності НАБУ і САП. Цей крок викликав хвилю обурення серед громадян України. Під тиском

громадянських протестів 31 липня 2025 року Верховна Рада ухвалила законопроект № 13533, який фактично відновив незалежність НАБУ та САП [23].

У цьому зв'язку, повертаючись до основного руслу нашого дослідження якості інституалізації Держфінмоніторингу, нам усе таки необхідно зауважити, що Законом України № 361-IX "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів..." від 06.12.2019 [24], статус Держфінмоніторингу як урядової інституції формально усе ж було дещо посилено. Але його процесуальна ефективність та незалежність від інтересів функціонерів влади не була досягнута, незважаючи на те, що в Україні з цього моменту саме Держфінмоніторинг формально за цим базовим законом набув статусу основного органу у сфері AML/CFT.

Ця сфера має дуальну сутність: AML (Anti-Money Laundering) — протидія відмиванню коштів; CFT (Countering the Financing of Terrorism) — протидія фінансуванню тероризму. У міжнародному вимірі комплекс AML/CFT насамперед означає "протидія відмиванню коштів та фінансуванню тероризму". Тобто, у вітчизняному просторі реалій — протидія корупційним транзакціям та операціям.

Важливо і те, що термін використовується в документах та рекомендаціях FATF (Financial Action Task Force) та у національному законодавстві України для позначення системи заходів, що регулюють діяльність суб'єктів первинного фінансового моніторингу та порядок їхньої взаємодії з іншими органами державної влади. Але, у випадку України, при ситуації коли щупальця розвідувальних, корупційних, економічних і політичних спеціальних служб та "спеціальних бізнесів "ерефії" пронизали весь життєвий простір нашої країни, функції цього профільного органу у сфері AML/CFT мають сутнісно розширитися, посилитися та вдосконалитися насамперед у напрямку протидії "братській" корупції [24].

Разом з тим, варто звернути увагу політиків та аналітиків на Наказ Мінекономрозвитку № 552 "Про затвердження Порядку проведення перевірок суб'єктів первинного фінансового моніторингу" [26], який регламентував перевірки суб'єктів первинного фінмоніторингу і фактично певною мірою підпорядковував процесуальну "розвідувальну" діяльність ДФМ саме Міністерству економіки. На даний час цей Наказ формально уже втратив чинність, проте не можна не зважати на бюрократичний "Ефект колії".

Стосовно проблеми бар'єрів та інституційних пасок які перешкоджають результативній діяльності інституції фінансової розвідки в Україні, зауважимо, що в 2025 році на поточному етапі Міжнародний Валютний Фонд (МВФ), як базовий фінансовий донор нашої держави, при обговоренні можливостей наступного траншу ставить жорстко питання про неефективність Держфінмоніторингу України. МВФ "наполегливо пропонує" до середини 2026 року провести незалежний аудит та підготувати план для усунення виявлених недоліків. МВФ також "наполегливо пропонує" до кінця березня 2027 року якісно покращити взаємодію Держфінмоніторингу з податковими, митними та правоохоронними органами [27].

Стосовно реальної імплементації рекомендацій міжнародних інституцій щодо організації та ефектив-

ності діяльності Держфінмоніторингу як інституції фінансової розвідки України на поточний момент можемо констатувати:

а) Україна має інституційний аналог органів фінансової розвідки повідних демократичних країн, що відповідає лише формально вимогам FATF за функціями;

б) інституційна та операційна незалежність у випадку "сучасної" організації діяльності Держфінмоніторингу є лише формальною. Зокрема, і за рахунок її сутнісного цільового і структурно-функціонального дуалізму та розпорошення ознак відповідальності.

Для розуміння змісту дуалізму системи відповідності-невідповідності структурно-функціональної будови, системи організаційного підпорядкування та міжвідомчих зв'язків, проведемо компактний компаративістський аналіз оперативної спроможності та процесуальної самодостатності Держфінмоніторингу України та основного органу фінансової розвідки Великої Британії (UK Financial Intelligence Unit, UK FIU).

У Великобританії UK FIU відіграє центральну роль у забезпеченні економічної безпеки держави. Діяльність UK FIU гармонійно регламентується широким спектром законодавчих актів, нормативних документів та урядових стратегій, а також підлягає багаторівневому парламентському та незалежному контролю. Основний орган фінансової розвідки Великої Британії діє у складі Національного агентства з боротьби зі злочинністю (National Crime Agency, NCA) [28]. Раніше ключову роль у протидії організованій злочинності виконувало Serious Organised Crime Agency (SOCA), яке діяло з 2006 до 2013 року [29], після чого його функції були передані National Crime Agency (NCA). Ця інституція отримала статус незалежного неміністерського департаменту з оперативною незалежністю та широкими повноваженнями у сфері боротьби з організованою злочинністю, відмиванням грошей, кіберзлочинністю, фінансуванням тероризму. До того ж, зауважимо, що SOCA в 2006—2013 рр. першопочатково ще була агентством протидії організованій злочинності з широким спектром завдань, включно з фінансовими аспектами.

Інституція UK FIU уже формувалася як вузькоспеціалізований автономний підрозділ у складі NCA, який зосереджений саме на фінансовій розвідці та аналізі Suspicious Activity Reports (SARs). Фактично SARs — це насамперед документи та повідомлення від банків, юристів, бухгалтерів та інших "чутливих" професій про підозрілі фінансові операції. Після реформування у 2013 році фінансова розвідка В. Британії набула ще більш високого статусу, стала більш централізованою. Разом з тим, вона стала більш інтегрованою в міжнародну систему обміну даними та прозорою для неупередженого контролю уповноважених на це інстанцій.

Держфінмоніторинг України формально виконує роль аналогічну FIU, проте через пряме підпорядкування уряду він не має тієї ж автономії, що і фінансові розвідки у інших країнах (наприклад, UK FIU). Питання ефективності та процесуальної автономії Держфінмоніторингу України залишається важливим для подальшої євроінтеграції та оцінок FATF.

Разом з тим, означене є важливим і з точки зору внутрішньо-державних процесів:

1) фінансові зловживання та (або) фінансові прорахунки органів чи посадових осіб формують негативний імідж небезпечний для воюючої країни;

2) надмірне боргове навантаження України сьогодні вже стали тими ключовими факторами, що визначають стійкість національної економіки та можливості країни забезпечувати оборону;

3) в геометричній прогресії зростають видатки необхідні для соціальної сфери та відновлення інфраструктури.

Управління державним боргом у воєнний час потребує якісних нових стратегій, які враховують як внутрішні ризики, так і зовнішні джерела підтримки. Якісні нові стратегії повинні мати здатність передбачати та враховувати джерела корупційних загроз [30], динаміку міжнародної фінансово-економічної допомоги, волатильність глобального економічного середовища, суспільні умови та економічні механізми підвищення ефективності національного господарства України в умовах війни. Україна утримує боргове навантаження на рівні менше 80% ВВП лише завдяки підтримці партнерів та кредиторів (у 2024-2027 роках прогнозовані виплати за зовнішнім боргом еквівалентні близько 6% ВВП 2022 року, і ключовою стає проблема пікових виплат (таймінг), а не лише загальний рівень боргу) [31].

Описані вище виклики, створені і гібридною довготривалою війною, і руйнівною повномасштабною війною, ставлять у 2026 р. перед державними інститутами та органами України такі взаємозалежні стратегічні завдання:

1) підтримувати власну фінансову систему життєздатною та само організованою;

2) відслідковувати ворожі та кримінальні фінансові потоки;

3) керувати сукупним боргом з метою активного зменшення високого дефіциту бюджету;

4) забезпечити здатність системи державного управління, зокрема сектору фінансового державного управління, думати на кілька кроків вперед, визначати пріоритетні системи цілей та діяти рішуче на випередження.

У фокусі цих двох генеральних викликів для стійкості України в 2026-2028 рр. доцільно визначити основними такі спільні цілі та дії ДФМ України, НАБУ та САП:

А) Розробка релевантних до рівня загроз фінансовій безпеці держави алгоритмів санкцій та "розвідка" бенефіціарів: Верифікація кінцевих бенефіціарів незаконних схем у критичних секторах; перехресний аналіз учасників схем з санкційними списками і торговельними даними.

В) Ланцюги постачання: Моніторинг контрагентів оборонних закупівель: ціноутворення, аномальні посередники, географія, контракти-дублікати.

С) Кripto та офшори: Вузли конвертації, обмінники, схеми P2P; патерни дроблення транзакцій і маршрути до юрисдикцій "сірої зони".

Д) Митні і податкові розриви: Зіставлення імпорт/експорт інвойсів з митними даними; виявлення трансфертного ціноутворення і фіктивних послуг.

Знову звернемо увагу на те, що важлива частка ініціації розслідувань та вирішення цих питань покладається саме на орган фінансової розвідки України —

Державну службу фінансового моніторингу України (Держфінмоніторинг) — центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України. Така "дружня" підпорядкованість фінансової розвідки України органам виконавчої влади "дозволяє" Верховній Раді України лише опосередковано та розпорошено здійснювати парламентський контроль за діяльністю Держфінмоніторингу [32].

Вважаємо, що для досягнення вказаних вище цілей є доцільним створення окремого профільного Комітету "З питань фінансової розвідки та сукупного державного боргу" у Верховній Раді України з огляду на такі ключові аргументи:

1. Зростання загроз фінансовій безпеці України: В умовах активізації тіншової економіки, відмивання коштів та фінансування тероризму, необхідний спеціалізований орган для законодавчого контролю та координації заходів у цій сфері.

2. Комплексність та специфіка фінансової розвідки: Фінансова розвідка охоплює широкий спектр питань — від моніторингу фінансових операцій до кримінальних розслідувань і міжнародної співпраці. Це вимагає фокусованої добросовісної експертизи SARs, незалежності процесів та термінів розслідування (розвідки) від ексцесів "телефонного права" та постійного парламентського нагляду за процесуальною чистотою роботи фінансової розвідки.

3. Покращення та фокусування законодавчої бази: Спеціалізований комітет зможе оперативно розробляти, аналізувати та вдосконалювати законодавство, що регулює фінансову розвідку, боротьбу з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму.

4. Відповідність міжнародним стандартам: Україна прагне інтегруватися до європейських та світових систем безпеки, тому важливо мати фаховий парламентський комітет, який би координував гармонізацію законодавства з міжнародними нормами (наприклад, FATF).

5. Підвищення ефективності контролю: Комітет "З питань фінансової розвідки та сукупного державного боргу" може забезпечити більш системний та цілеспрямований парламентський контроль за діяльністю відповідних державних органів. Це сформує нові можливості контролю суспільства за ризикованими для національної економічної безпеки діями недобросовісних підприємців та недобросовісних функціонерів публічної влади.

6. Забезпечення прозорості та підзвітності: Наявність окремого комітету сприятиме підвищенню прозорості у сфері фінансової розвідки та динаміки сукупного державного боргу, збільшить обсяг підзвітності акторів збільшення сукупного державного боргу перед парламентом і суспільством.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Роль Державної служби фінансового моніторингу у забезпеченні фінансової безпеки України в умовах війни має критично важливе значення. Водночас слід констатувати, що її поточна функціональність зали-

шається обмеженою через наявність інституційних бар'єрів, формальний характер незалежності діяльності та відсутність належної процесуальної самодостатності. Для досягнення реальної ефективності необхідним є проведення комплексної інституційної реформи Держфінмоніторингу, інтеграція його діяльності у ширший контекст системи державної безпеки, а також забезпечення прозорості та багаторівневого контролю.

Проведене дослідження засвідчує стратегічну залежність поточної фінансової стабільності України від ефективності функціонування державної інституції фінансової розвідки. В умовах 2025 року, коли від 60% до 70% фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення діяльності сектору оборони, а також інших сфер життєдіяльності держави, надходить від міжнародних донорів, виникає нагальна потреба та інституційний обов'язок усіх гілок державної влади та управління України забезпечити виконання вимог Міжнародного Валютного Фонду. Зокрема, йдеться про проведення незалежного аудиту та усунення виявлених недоліків у діяльності Державної служби фінансового моніторингу до середини 2026 року. Крім того, доцільним є врахування рекомендацій МВФ щодо завершення до кінця березня 2027 року процесу підвищення якості взаємодії Держфінмоніторингу з антикорупційними, податковими, митними та правоохоронними органами.

Наше дослідження акцентує увагу саме на стратегічній детермінованості фінансової стабільності України ефективністю функціонування національної інституції фінансової розвідки. Ініціювання процесу посилення фінансової безпеки держави потребує забезпечення більшої інституційної результативності керівництва та персоналу Державної служби фінансового моніторингу у сфері захисту суспільних інтересів та формування системної "обороздатності" не окремих економічних чи політичних суб'єктів, а держави загалом, яка перебуває у стані збройної боротьби за збереження свого суверенітету та життя громадян. Ключовою передумовою цього процесу є реальна синхронізація діяльності зазначеної інституції з антикорупційними та правоохоронними органами. На сучасному етапі найбільш доцільним та ефективним інструментом видається створення спеціалізованого парламентського комітету Верховної Ради України з питань фінансової розвідки та моніторингу сукупного державного боргу.

В контексті питання перспектив подальших досліджень, вважаємо, що варто провести наукові дослідження порівняльних характеристик способів організації фінансових розвідок провідних демократичних країн світу в призм: відповідності рекомендаціям FATF; можливостям налагодження ефективних каналів обміну релевантною інформацією необхідною в кожний актуальний момент для виявлення операцій здатних нанести шкоду національним інтересам держави Україна та міжнародній економічній безпеці демократичних країн.

Література:

1. Хавронюк М. Як вирішувати проблему самовільного залишення частини? Центр політико-правових реформ. URL: <https://pravo.org.ua/blogs/yak-vyrishuvaty-problemu-samovilnogo-zalyshennya-chastyny/> (дата звернення: 15.11.2025).

2. Сааков В. Корупційний скандал в "Енергоатомі": є затримання й підозри. Deutsche Welle Ukraine. URL: <https://www.dw.com/uk/korupcijnij-skandal-v-energo-atomi-zatrimano-patoh-osib-semero-otrimali-pidozru/a-74700256> (дата звернення: 15.11.2025).

3. Пикало О. Верховна Рада ухвалила держбюджет 2026 року: головні цифри. Forbes Україна. URL: <https://forbes.ua/news/verkhovna-rada-ukhvalila-byudzheth-2026-u-drugomu-chitanni-03122025-34590> (дата звернення: 15.11.2025).

4. Новий кредит МВФ для України з пропозиціями щодо податків і реформ: чого чекати? RFI Україна. URL: <https://www.rfi.fr/uk> (дата звернення: 15.11.2025).

5. Коптєва Г. Інтегрована система оцінки ризиків фінансових потоків підприємства / Г. Коптєва // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут". Економічні науки. 2025. № 4. С. 24—28.

6. Бабенко В., Назарова Т. Стратегії і інструменти оцінки ризиків управління підприємством в кризових умовах / В. Бабенко, Т. Назарова // International Science Journal of Management, Economics & Finance. 2024. Vol. 3, No. 4. P. 9—16. DOI: <https://doi.org/10.46299/j.isjmf.20240304.02>.

7. Гаркава В. Ф., Славкова О. П., Волотовська Т. П. Управління ризиками в умовах нестабільності: виклики для менеджменту в Україні // Актуальні питання економічних наук. 2024. № 1.

8. Бортник С. М. Особливості виявлення та управління ризиками в контексті забезпечення фінансової безпеки держави // Економічна безпека держави в контексті національних інтересів: зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 23 квіт. 2021 р.). Харків: ХНУВС, 2021. С. 23—25.

9. Економічна безпека України в умовах високих воєнних ризиків та глобальної нестабільності: експертно-аналітична доповідь / Я. Базилук, Р. Власенко, О. Власюк та ін.; за заг. ред. Я. Жаліла. Київ: НІСД, 2025. 104 с. DOI: <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep-2025.03>

10. Маслій О., Галушка Р. Ієрархічний аналіз ризиків і загроз економічній безпеці України в умовах воєнного стану // Економічний простір. 2025. № 198. С. 69—75.

11. Живко З. Б., Головач Т. М., Гончаров Ю. В., Мартин О. М., Боруцька Ю. З. Місце фінансової розвідки в системі антикорупційних заходів // Вчені записки Університету "КРОК". 2021. № 2 (62). С. 44—52.

12. Федина С. ТСК по Кабміндічу увійде в історію. Тверезий погляд. URL: <https://tverezo.info/post/212687> (дата звернення: 17.11.2025).

13. Огляд газових угод Путіна-Тимошенко: причини, наслідки, реакція. Форпост. URL: <https://forpost.media/novosti/strong-ogljad-gazovih-ugod-putina-timoshenko-prichini-naslidki-reakcija-strong.html> (дата звернення: 15.11.2025).

14. Операцію "відбору газу у Фірташа" вигадав і організував "Газпром"? (документи). УНІАН. URL: <https://www.unian.ua/politics/385733-operatsiyu-vidboru-gazu-u-firtasha-vigadav-i-organizuvav-gazprom-dokumenty.html> (дата звернення: 15.11.2025).

15. Виробництва алюмінію в Україні більше немає. Історія знищення ЗАЛКу Главком. URL: <https://glavcom.ua/publications/virobnictva-alyuminiyu-v-ukrajini-bilshe-nemaie-istoriya-znishchennya-zalku-439457.html> (дата звернення: 15.11.2025).

16. Михайлюк О. Україна під час війни продовжує продавати Росії титанову сировину для виробництва ракет — розслідування. Парламент.UA. URL: <https://parlament.ua/news/ukraina-pid-chas-vijni-prodovzhue-prodavati-rosii-titanovu-sirovinu-dlya-virobnictva-raket-rozsliduva> (дата звернення: 16.11.2025).

17. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 р. № 455 "Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України". Офіційний вісник України. 2014 р. № 77. С. 2180.

18. Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2015 № 537: редакція від 01.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 19.11.2025).

19. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII: редакція від 25.03.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text> (дата звернення: 19.11.2025).

20. Про утворення Національного антикорупційного бюро України: Указ Президента України від 16.04.2015 № 217/2015. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2172015-18864> (дата звернення: 20.11.2025).

21. Про призначення Артема Ситника Директором Національного антикорупційного бюро України: Указ Президента України від 16.04.2015 № 218/2015. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2182015-18865> (дата звернення: 20.11.2025).

22. Тарасовський Ю. Справа Міндіча та "Енергоатома". Хроніка подій. Forbes Україна. 12.11.2025. URL: <https://forbes.ua/news/operatsiya-midas-khronika-podiy-u-spravi-pro-mozhliku-koruptsiyu-v-energoatomi-12112025-34052> (дата звернення: 16.11.2025).

23. Власенко В. Відновлення незалежності НАБУ і САП: реакція з Брюсселя. DW.com. URL: <https://www.dw.com/uk/vidnovlennya-nezaleznosti-nabu-i-sap-ak-vidreaguvali-v-brusseli/a-73489458> (дата звернення: 15.11.2025).

24. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 № 361-IX: Редакція від 09.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (дата звернення: 15.11.2025).

25. Смірнов В. "Двушка" на Москву: за що ми платимо ренту Кремлю під час війни. Спектр новин. URL: <https://www.spektrnews.com/news/dvushka-na-moskvu-za-scho-mi-platimo-rentu-kremlyu-p-d-chas-v-yuni---vladislav-sm-rnov/180675> (дата звернення: 20.11.2025).

26. Про затвердження Порядку проведення перевірок суб'єктів первинного фінансового моніторингу: Наказ Мінекономрозвитку України від 03.04.2019 № 552. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/uk-sv/z0572-19#Text> (дата звернення: 15.11.2025).

27. Литвин О. "Найжорсткіша програма за час великої війни": нові вимоги МВФ до України. OBOZ.UA. URL: <https://www.obozrevatel.com/ukr/ekonomika-glavnaya/economy/najzhorstkisha-programa-za-chas-velikoi-vijni-ozvucheno-novi-vimogi-mvf-do-ukraini.htm> (дата звернення: 22.11.2025).

28. Proceeds of Crime. URL: <https://www.cps.gov.uk/prosecution-guidance/proceeds-crime> (дата звернення: 15.11.2025).

29. The Role of the SOCA, Now the NCA, in the SARs Regime. Springer Nature Link. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1057/978-1-137-59455-6_9 (дата звернення: 15.11.2025).

30. Управління державним боргом України під час війни та післявоєнний період [Електронний ресурс]. Центр економічної стратегії. URL: <https://ces.org.ua/management-of-the-ukrainian-public-debt/> (дата звернення: 27.11.2025).

31. Державна служба фінансового моніторингу України. URL: <https://fiu.gov.ua/> (дата звернення: 27.11.2025).

32. Комітети Верховної Ради України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/site2/p_komitis (дата звернення: 16.11.2025).

References:

1. Khavroniuk, M. (2025), "How to solve the problem of unauthorized leaving of a military unit?", Tsentr polityko-pravovykh reform, available at: <https://pravo.org.ua/blogs/yak-vyrishuvaty-problemu-samovilnogo-zalyshennya-chastyny/>, (Accessed 15 November 2025).

2. Saakov, V. (2025), "Corruption scandal in Energoatom: there are detentions and suspicions", Deutsche Welle Ukraine, available at: <https://www.dw.com/uk/korupciynij-skandal-v-energoatomi-zatrimano-patoh-osib-semero-otrimali-pidozru/a-74700256>, (Accessed 15 November 2025).

3. Pikalo, O. (2026), "The Verkhovna Rada adopted the state budget: key figures", Forbes Ukraine, available at: <https://forbes.ua/news/verkhovna-rada-ukhvalila-byudzhiet-2026-u-drugomu-chitanni-03122025-34590>, (Accessed 15 November 2025).

4. RFI Ukraine (2025), "New IMF loan for Ukraine with tax and reform proposals: what to expect?", available at: <https://www.rfi.fr/uk>, (Accessed 15 November 2025).

5. Kopteva, H. (2025), "Integrated system for assessing enterprise financial flow risks", Visnyk Natsional'noho tekhnichnoho universytetu "Kharkivs'kyj politekhnichnyj instytut". Ekonomichni nauky, vol. 4, pp. 24—28.

6. Babenko, V. and Nazarova, T. (2024), "Strategies and tools for assessing enterprise risk management in crisis conditions", International Science Journal of Management, Economics & Finance, vol. 3 (4), pp. 9—16.

7. Garkava, V. F. Slavkova, O. P. and Volotovska, T. P. (2024), "Risk management under instability: challenges for management in Ukraine", Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk, vol. 1.

8. Bortnyk, S. M. (2021), "Peculiarities of identifying and managing risks in the context of ensuring the financial security of the state", Zbirka tez dopovidej na Mizhnarodnij naukovopraktychnij konferentsii — Ekonomichna

bezpeka derzhavy v konteksti natsional'nykh interesiv [Collection of abstracts of reports at the International Scientific and Practical Conference — Economic Security of the State in the Context of National Interests], National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine, pp. 23—25.

9. Bazilyuk, Ya. (2025), *Ekonomichna bezpeka Ukrainy v umovakh vysokykh voiennykh ryzykiv ta hlobal'noi nestabil'nosti* [Economic security of Ukraine under conditions of high wartime risks and global instability], National Institute for Strategic Studies, Kyiv, Ukraine.

10. Maslii, O. and Halushka, R. (2025), "Hierarchical analysis of risks and threats to Ukraine's economic security under martial law", *Ekonomichnyj prostir*, vol. 198, pp. 69—75.

11. Zhivko, Z. Holovach, T. Goncharov, Y. Martyn, O. and Borutska, Y. (2021), "The place of financial intelligence in the system of anti-corruption measures", *Scientific Notes of the University "KROK"*, vol. 2 (62). pp. 44—52.

12. Fedina, S. (2025), "TSK on Kabmindich will go down in history". *Tverezyj pohliad*. available at: <https://tverezo.info/post/212687>, (Accessed 17 November 2025).

13. Forpost.media (2019), "Review of Putin-Tymoshenko gas deals: causes, consequences, reaction", available at: <https://forpost.media/novosti/strong-ogljad-gazovih-ugod-putina-tymoshenko-prichini-naslidki-reakcija-strong.htm>, (Accessed 15 November 2025).

14. UNIAN (2010), "Was the operation "to take gas from Firtash" invented and organized by Gazprom? (documents)", available at: <https://www.unian.ua/politics/385733-operatsiyu-vidboru-gazu-u-firtashavigadav-i-organizuvav-gazprom-dokumenti.html>, (Accessed 15 November 2025).

15. Glavcom.ua (2017), "There is no more aluminum production in Ukraine. The history of the destruction of ZALK", available at: <https://glavcom.ua/publications/virobnictva-alyuminiyu-v-ukrajini-bilshe-nemaje-istoriya-znischchennya-zalku-439457.html>, (Accessed 15 November 2025).

16. Mykhajliuk, O. (2023), "Ukraine continues to sell titanium raw materials to Russia for rocket production during the war — investigation", *Parlament.ua*, available at: <https://parlament.ua/news/ukraina-pid-chas-vijni-prodovzhue-prodavati-rosii-titanovu-sirovinu-dlya-virobnictva-raket-rozsliduva>, (Accessed 16 November 2025).

17. Cabinet of Ministers of Ukraine (2014), Resolution "On Approval of the Regulations on the State Financial Monitoring Service of Ukraine", *Ofitsijnyj visnyk Ukrainy*. Vol. 77. pp. 2180.

18. Cabinet of Ministers of Ukraine (2015), Resolution "On Approval of the Regulations on the State Financial Monitoring Service of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF#Text>, (Accessed 19 November 2025).

19. The Verkhovna Rada of Ukraine (2014), The Law of Ukraine "On the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>, (Accessed 19 November 2025).

20. The President of Ukraine (2015), Decree "On the establishment of the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine", available at: <https://www.president.gov.ua/>

documents/2182015-18865, (Accessed 15 November 2025). (дата звернення: 20.11.2025).

21. The President of Ukraine (2015), Decree "On the appointment of Artem Sytnyk as Director of the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine", available at: <https://www.president.gov.ua/documents/2182015-18865>, (Accessed 20 November 2025).

22. Tarasovskyi, Y. (2025), "The Mindich and Energoatom Case. Chronicle of Events", *Forbes Ukraine*, available at: <https://forbes.ua/news/operatsiya-midas-khronika-podiy-u-spravi-pro-mozhlivu-koruptsiyu-v-energoatomi-12112025-34052>, (Accessed 16 November 2025).

23. Vlasenko, V. (2025), "Restoration of the independence of NABU and SAP: reaction from Brussels", *DW.com*, available at: <https://www.dw.com/uk/vidnovlenna-nezaleznosti-nabu-i-sap-ak-vidreaguvali-v-brusseli/a-73489458>, (Accessed 15 November 2025).

24. The Verkhovna Rada of Ukraine (2019), The Law of Ukraine "On prevention and counteraction to the legalization (laundering) of proceeds from crime, financing of terrorism and financing of the proliferation of weapons of mass destruction", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>, (Accessed 15 November 2025).

25. Smirnov, V. (2025), "Dvushka" on Moscow: what we pay rent to the Kremlin for during the war", *Spektr News*. available at: <https://www.spektrnews.com/news/dvushka-na-moskvu-za-scho-mi-platimo-rentu-kremlyu-p-d-chas-v-yni---vladislav-sm-rnov/180675>, (Accessed 20 November 2025).

26. Ministry of Economic Development of Ukraine (2019), Order "On approval of the Procedure for conducting inspections of primary financial monitoring entities", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/uk-sv/z0572-19#Text>, (Accessed 15 November 2025).

27. Lytvyn, O. (2025), "The Toughest Program Since the Great War": New IMF Requirements for Ukraine", *OBOZ.UA*, available at: <https://www.obozrevatel.com/ukr/ekonomika-glavnaya/economy/najzhorstkisha-programa-za-chas-velikoi-vijni-ozvucheno-novi-vimogimvf-do-ukraini.htm>, (Accessed 22 November 2025).

28. The Crown Prosecution Service (2025), "Proceeds of Crime", available at: <https://www.cps.gov.uk/prosecution-guidance/proceeds-crime> (Accessed 15 November 2025).

29. Springer Nature Link (2016), "The Role of the SOCA, Now the NCA, in the SARs Regime", available at: https://link.springer.com/chapter/10.1057/978-1-137-59455-6_9 (Accessed 15 November 2025).

30. Economic Strategy Center (2025), "Public debt management of Ukraine during and after the war", available at: <https://ces.org.ua/management-of-the-ukrainian-public-debt/>, (Accessed 27 November 2025).

31. The official site of State Financial Monitoring Service of Ukraine (2025), available at: <https://fiu.gov.ua/>, (Accessed 27 November 2025).

32. The official site of Committees of the Verkhovna Rada of Ukraine (2025), available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/site2/p_komitis, (Accessed 16 November 2025).

Стаття надійшла до редакції 17.12.2025 р.